

1.04 Strokovni članek

UDK 930.253:050(497.473)"1966/2009"

050:908(497.473)"1966/2009"

Prejeto: 4. 5. 2023

Mozaik življenja revije Primorska srečanja: Od Goriških srečanj do Kulturnega društva Primorska srečanja in revije Primorska srečanja

IVANKA URŠIČ

prof. zgodovine in sociologije, arhivska svetovalka

Pokrajinski arhiv v Novi Gorici, Trg Edvarda Kardelja 3, SI-5000 Nova Gorica

e-pošta: ivanka.ursic@pa-ng.si

Izvleček

Pokrajinski arhiv v Novi Gorici hrani med fondi s področja znanosti in kulture, rekreacije in informiranja fond Primorska srečanja, revija za družboslovje in kulturo, ki vsebuje gradivo tajništva in uredništva revije *Primorska srečanja* in predhodnikov: *Goriška srečanja* (1966), *Srečanja* (1969) in *Primorska srečanja* (1977). V prispevku sta predstavljena historiat fonda in strokovna obdelava, medtem ko je s pomočjo ohranjenih dokumentov prikazana pot revije od njenih začetkov do prihoda revije pod okrilje Kulturnega društva Primorska srečanja.

Abstract

A MOSAIC OF LIFE OF THE MAGAZINE PRIMORSKA SREČANJA:
FROM THE MAGAZINE GORIŠKA SREČANJA TO THE CULTURAL SOCIETY
PRIMORSKA SREČANJA AND THE MAGAZINE PRIMORSKA SREČANJA

The Regional Archives in Nova Gorica has among the fonds in the fields of science and culture, recreation, and information the fonds Primorska srečanja, a magazine for social sciences and culture, which contains the materials of the secretariat and editorial office of the magazine *Primorska srečanja* and its predecessors: *Goriška srečanja* (1966), *Srečanja* (1969), and *Primorska srečanja* (1977). The article presents the fond's history and its professional management, while with the help of preserved documents, the path of the magazine from its beginnings to its arrival under the auspices of the Cultural Society Primorska srečanja is shown.

Ključne besede:

Fond Primorska srečanja, revija za družboslovje in kulturo, Goriška srečanja, Srečanja, Primorska srečanja, Kulturno društvo Primorska srečanja, revija

Key-words:

fonds Primorska srečanja, revija za družboslovje in kulturo, Goriška srečanja, Srečanja, Primorska srečanja, Cultural Society Primorska srečanja, magazine

Uvod

Pokrajinski arhiv v Novi Gorici hrani 22 arhivskih fondov s področja znanosti in kulture, rekreacije ter informiranja. Fondi sodijo na različna področja kulturne dejavnosti in omogočajo raziskovalcem vpogled v delovanje posameznih kulturnih zavodov.

S področja varstva kulturne in naravne dediščine hranimo le nekaj dokumentov o poslovanju Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine Gorica za obdobje 1962–1995. Knjižnično dejavnost zastopajo trije fondi: Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin, Lavričeva knjižnica Ajdovščina in Goriška knjižnica Franceta Bevka Nova Gorica. Na področje varstva kulturne dediščine sodita fonda Goriški muzej (1952–1965) in Pokrajinski arhiv v Novi Gorici. V okvir besedne, glasbene in izrazne umetnosti je uvrščen fond Slovensko narodno gledališče Nova Gorica, naslednik Primorskega dramskega gledališča, ustanovljenega leta 1969. Fond Mostovna vsebuje nekaj gradiva Kulturnega centra Mostovna, namenjenega pretežno mladim za kreativno ustvarjanje in alternativno kulturo. V skupini drugih zavodov s področja kulture je fond Zavod za kulturo Ajdovščina, ustanovljen leta 1976 kot organizacija, ki je združila tri kulturne ustanove v Ajdovščini: Lavričevo knjižnico, Mestni kino in Pilonovo galerijo, ki so vsaka zase delovale še naprej. Raziskovalcem je na voljo tudi fond Kulturni dom Nova Gorica, ki vsebuje med drugim bogato zbirko plakatov in koncertnih listov iz obdobja 1975–2015 ter fond Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti, Območna izpostava Nova Gorica (1999–2016). Na področju rekreacije in razvedrila ter upravljanja rekreacijskih objektov hrani arhiv le fonde iz ajdovskega območja: Športnorekreacijski zavod Police Ajdovščina, Zavod za kulturo, izobraževanje in šport Ajdovščina ter Zavod za šport Ajdovščina. Fondi Kino podjetje Nova Gorica, Mestni Kino Ajdovščina in Kino Nanos Vipava sodijo na področje organizacije razvedrilnih in rekreacijskih prireditev. Na področju informiranja in medijev sta dva fonda: KA-TV Tolmin in TV Primorka, s posnetki na super VHS-kasetah, beta videokasetah, CD-ju in DVD-ju, nastali v letih 1994–2010. Fondi Grafika Soča Nova Gorica, OKO, časopis za Goriško in Primorska srečanja, revija za družboslovje in kulturo sodijo na področje tiska in založništva.¹

V nadaljevanju prispevka sledi predstavitev fonda Primorska srečanja, revije za družboslovje in kulturo in njenih predhodnikov: *Goriška srečanja* (1966), *Srečanja* (1969) in *Primorska srečanja* (1977).

Historiat fonda

Arhivsko gradivo revije *Primorska srečanja* je prihajalo v arhiv postopoma od leta 1986 vse do današnjih dni. Za ohranitev gradiva so zaslužni skrbni člani uredniških odborov, v prvi vrsti so bili to odgovorni in tehnični uredniki, predvsem dolgoletni tajnik prof. dr. Zoltan Jan.²

Leta 1986 je arhiv prevzel gradivo iz prvih let revije in fond poimenoval **Srečanja, revija za družbena vprašanja Nova Gorica**.³ Gradivo se je do prevzema nahajalo v prostoru stalne zbirke dokumentarnega gradiva Primorskega dramskega gledališča v Novi Gorici (zdaj SNG Nova Gorica). Nastalo je pri poslovanju uredniškega odbora revije *Goriška srečanja* od leta 1966 do leta 1968 in revije *Srečanja*, od leta 1969 do leta 1975. Za obdobje med leti 1966 in 1973 je

¹ Pokrajinski arhiv v Novi Gorici, *Naših 50 let*, str. 127–131.

² Prof. dr. Zoltan Jan, publicist in literarni zgodovinar iz Nove Gorice, prvi urednik revije *Primorska srečanja* in tudi njen dolgoletni tajnik. PSBL I, str. 567–568.

³ Zapisnik o izročitvi gradiva Pokrajinskemu arhivu v Novi Gorici, Nova Gorica, št. 2/2–8/86, z dne 24. 6. 1986. Dokumentacija dosjeja fonda SI_PANG/0407, Primorska srečanja.

gradivo ohranjeno skoraj kompletno, medtem ko je za obdobje od leta 1973 do leta 1975 imetnik hranil le delovodnik, ostalega gradiva ne. Količina prevzetega gradiva je znašala sedem arhivskih škatel. Sredi leta 1988 je bilo izročeno gradivo, nastalo med leti 1985 in 1987, in je obsegalo 2,5 arhivske škatle.⁴ Dopolnjevo je bilo ime fonda: **Primorska srečanja, revija za družboslovje, gospodarstvo in kulturo Nova Gorica**. Gradivo so sestavljali pretežno dopisi uredništva in drugih organov revije, dopisi s sodelavci in naročniki. Od leta 1992 do leta 2000 je tajnik revije prof. Zoltan Jan postopoma prinašal dokumentacijo revije *Primorska srečanja* za obdobje od leta 1981 do leta 1998, skupaj 12 arhivskih škatel.⁵ Na začetku leta 2005 sta glavna urednica Vida Gorjup-Posinković⁶ in odgovorna urednica Tatjana Gregorič⁷ predali še štiri arhivske škatle oziroma 0,4 tekočega metra gradiva.⁸

Fond revije *Primorska srečanja* smo v zadnjem obdobju dopolnili z dokumentacijo o delovanju revije med leti 1976 in 1989 v obsegu treh arhivskih škatel, ki se je nahajala med gradivom, leta 2006 prevzetim iz Goriškega muzeja. Dokumentacijo o zadnjem obdobju delovanja **Kulturnega društva Primorska srečanja in revije Primorska srečanja** je izročil dr. Borut Koloini,⁹ glavni urednik revije in predsednik društva. Gradivo še ni strokovno urejeno. Nastalo je med leti 1987 in 2014 ter obsega približno 15 arhivskih škatel oziroma 1,5 tekočega metra.

Gradivo o reviji *Primorska srečanja* se nahaja tudi v osebni fond Miro Kocjan¹⁰ v Pokrajinskem arhivu Koper. V okviru podfonda SI_PAK 863.3, Kulturno in publicistično delovanje Mira Kocjana se nahajajo zapisniki sej, dopisi, zapisi Mira Kocjana, ustanovitveni dokumenti, pristopna izjava, gradivo za razstavo ob 20. obletnici revije (1999), predlog statuta Kulturnega društva Primorska srečanja. Dokumenti, nastali med leti 1987 in 1999, obsegajo eno arhivsko škatlo.

Strokovna obdelava

Ob vsakem prevzemu v arhiv je bilo gradivo revije odbrano in delno urejeno, pripravljen je bil tudi seznam prevzetega gradiva, razen za zadnje pridobitve. To gradivo je v neurejenem stanju. Gradivo iz prvih let revije je urejeno kronološko in po delovodniških številkah. Vsebuje spise o poslovanju, gradivo za posamezne številke revij (tipkopise člankov, fotografsko gradivo), sezname naročnikov, spise in delovodnik. Za leto 1970 je ohranjeno tudi neobjavljeno gradivo. Po letu 1977 je gradivo urejeno po vsebinskih sklopih: splošno in strokovno gradivo ter računovodska dokumentacija.¹¹ Med splošno gradivo sodijo dokumenta-

⁴ Zapisnik o izročitvi gradiva Pokrajinskemu arhivu v Novi Gorici, Nova Gorica, št. 2/1–10/88, z dne 26. 5. 1988. Dokumentacija dosjeja fonda SI_PANG/0407, Primorska srečanja.

⁵ Zapisniki o izročitvi arhivskega gradiva Pokrajinskemu arhivu v Novi Gorici, Nova Gorica, št. 2/2–3/92, z dne 25. 1. 1992; št. 2/2–1/95, z dne 25. 1. 1995; št. 2/2–36/96, z dne 18. 12. 1996; št. 2/2–3/2000, z dne 18. 1. 2000. Dokumentacija dosjeja fonda SI_PANG/0407, Primorska srečanja.

⁶ Vida Gorjup-Posinković, anglistka, italijanistka, novinarka, prevajalka, urednica, od leta 1996 do leta 2004 glavna urednica Primorskih srečanj. Gorjup Posinković, Vida - Obrabi slovenskih pokrajin.

⁷ SI_PANG/0407, t. e. 5, Dopis Tatjane Gregorič, muzikologinje, novinarke in od leta 1996 do leta 2004 odgovorne urednice *Primorskih srečanj*, 2004.

⁸ Historiat fonda je pripravljen na temelju dokumentacije dosjeja fonda SI_PANG/0407, Primorska srečanja.

⁹ Dr. Borut Koloini, etnolog, muzealec (kustos, knjižničar). Kontakt - Goriški muzej (goriskimuzej.si).

¹⁰ Kocjan Miro, kulturni in politični delavec (1924–2012), leta 1977 je postal prvi glavni urednik *Primorskih srečanj*. Osebnosti, str. 490.

¹¹ SI_PANG/0407, t. e. 10, Arhivsko gradivo, ki nastaja pri delu revije *Primorska srečanja*; seznam pripravil Zoltan Jan, 30. 1. 1987.

Naslovna stran Goriških srečanj z veduto Štanjela. Revijo in ovitek je tehnično uredil Pavel Medvešček. (Vir: Goriška srečanja 1 (1966), št. 2)

cija o ustanovitvi revije, imenovanja sveta in uredniškega odbora in drugih organov 1977–1996, dokumenti o registraciji 1977–2001, statuti in drugi predpisi 1978–1999, zapisniki organov revije, zapisniki občnih zborov 1977–2004. V sklop strokovnega dela sodijo dopisi uredništva in drugih organov revije, sodelavcev revije in naročnikov, 1971–2004. Med korespondenco srečamo številna znana imena kulturnega, političnega in gospodarskega življenja tistega časa. Dopis pisatelja Borisa Pahorja z začetka leta 1977, v katerem se zahvaljuje za pismo in vabilo k sodelovanju v *Primorskih srečanjih*: »Želim Primorskim srečanjem, da bi resnično zaživela in se uveljavila s poudarjanjem širine, mnogoplastnosti, dialoga. Zakaj samo tako bo opravičila svoj obstoj. Predlagam, da bi mi Primorska srečanja pošiljali v zamenjavo za *Zaliv*. V upanju, da bo do sodelovanja prišlo Vas lepo pozdravljam. Boris Pahor«.¹² Pozornost pritegne tudi duhovito, vendar tudi ostro in polemično dopisovanje med tajnikom Zoltanom Janom in dolgoletno sodelavko Jolko Milič.¹³

Računovodska in ostala dokumentacija vsebuje sezname naročnikov revije za leta 1971–1973, delovna in finančna poročila za leta 1984–2003 in obračune avtorskih honorarjev za obdobje 1981–1990. Med gradivom so tudi časopisni članki, fotografije in diapozitivi.

Urejen in popisani del fonda znaša 32 arhivskih škatel oz. 3,2 tekočega metra. V zadnjem obdobju pridobljeno gradivo bo treba strokovno urediti in popisati. Takrat bodo znani končni podatki o času nastanka in količini celotnega arhivskega gradiva.

Od Goriških srečanj do Kulturnega društva Primorska srečanja in revije Primorska srečanja

Goriška srečanja in Srečanja

Revija *Goriška srečanja* je izšla 1. maja 1966 v Novi Gorici. Izid revije sodi v čas t. i. partijskega liberalizma, ki je prinesel vrsto pobud tudi na področju kulture in botroval izidu številnih revij. Že na začetku leta 1966 so v Idriji začele izhajati *Kaplje*, revija za kulturna in občna vprašanja in na Tržaškem *Zaliv*, tudi revija za književnost in kulturo. Konec šestdesetih let je v Kopru izšla revija

¹² Dokumentacija o *Primorskih srečanjih*, prevzeta iz Goriškega muzeja, t. e. 1.

¹³ Jolka Milič (1926–2021), prevajalka, pesnica in publicistka iz Sežane. *PSBL II*, str. 435–436.

Obala, njena vsebina so bila družbena, gospodarska in kulturna vprašanja. Že leta 1964 je na Tržaškem začela izhajati trimesečna revija *Most*, za leposlovje in kulturo, kasneje za kulturo in družbena vprašanja.

Goriška srečanja so nastala v okviru obstoječih upravnih in političnih organov na Goriškem. Jožko Humar, predsednik založniškega sveta *Goriških srečanj*, je v uvodniku prve številke zapisal: »Revija mora s svojim obstojem pomagati k oblikovanju takih družbeno-političnih odnosov, ki so usmerjeni k nadaljnjemu razvoju socialistične družbe, k premagovanju njegovih nasprotij ter takemu družbenemu napredku, ki bo na vsestranski razvitosti sil in na vsestranskem razvoju človeka kot svobodne proizvajalne osebnosti.«

Idrijske *Kaplje* so v prvi številki napovedale nekoliko drugačno pot: »Po-
leg prispevkov, ki jih običajno prinaša revija, bomo z veseljem priobčevali iskre mi-
sli in kratke sodbe o tem ali onem živem vprašanju, četudi morda ne bodo podane
v nekateri od znanih in utrjenih oblik.«¹⁴ Idrijska revija je bila s svojo kritično in
avantgardno usmeritvijo bližja revijam *Mladiki*, *Zalivu* in *Mostu*, ki so izhajale
v Trstu. Leta 1972 je bila revija prisilno ukinjena, vendar je po dvajsetih letih
ponovno izšla kot zbornik *Kaplje*.¹⁵

Uredništvo in uprava *Goriških srečanj* sta v uvodniku predstavila revijo, ki
je nastala iz »potrebe in hotenja kulturnih in družbenih delavcev v razvijajočem
se mladem mestu ob meji. Ti želijo po dolgem presledku, ki se je začel tedaj, ko je
fašizem v tridesetih letih prepovedal vsako tiskano besedo v slovenskem jeziku, da
dobi Goriška in vsa Primorska zopet svojo publikacijo. Revija naj postane žarišče,
okrog katerega naj bi se zbirali vsi, ki lahko kaj napišejo. /.../ Goriška srečanja
bodo objavljala sestavke gospodarske, družbene, politične, upravne, zgodovinske,
umetnostnozgodovinske, arheološke, etnografske, literarne in literarnozgodovin-
ske vsebine. Dalje članke s področja šolstva, kulture, socialnega skrbstva, zdra-
vstva in drugih področij.«¹⁶

Že pred izidom prve številke *Goriških srečanj* so se člani uredniškega od-
bora¹⁷ spopadli s številnimi ovirami in pomisleki o upravičenosti revije, na dru-
gi strani so bili deležni spodbud in pomoči predsednika skupščine občine Nova
Gorica Jožka Štruklja.¹⁸

Časopisno založniško podjetje »Soča« Nova Gorica, izdajatelj *Goriških sre-
čanj*, in Skupščina občine Nova Gorica sta sklenila na začetku leta 1967 pogod-
bo o financiranju revije. Da bi zagotovili nemoteno izhajanje, se je Skupščina
občine Nova Gorica obvezala, da bo podjetju plačala tisti del stroškov urejanja,
tiskanja in razpečavanja revije, ki jim jih ne bo uspelo kriti z dohodki od naroč-
nine in oglasov.

Prva mnenja o reviji so bila spodbudna. Dnevnik *Delo* je zapisal: »... Pro-
blematika, ki jo posamezni sodelavci načenjajo skozi goriško specifiko, nekajkrat
opazno prerašča regionalne okvire in se izpričuje kot splošna...« Iniziativa *Isontina*
iz Gorice je pozdravila izid *Goriških srečanj*: »ki se pridružujejo našim prizade-
vanjem, da bi se sodelovanje obeh narodov ob meji še bolj poglobilo in da bi ti kraji
doživeli še večji napredek ...«¹⁹

V ta čas sodijo tudi srečanja sodelavcev primorskih revij. Na okroglih mi-

¹⁴ Marušič: Spomin na neka primorska srečanja ob dvajsetletnici, str. 490–492.

¹⁵ *Kaplje: revija za kulturo in občina vprašanja*: dLib.si - *Kaplje*. V: Primorska srečanja 12 (1988), št. 86.

¹⁶ Dragi Goričan -ka! Uvodnik. V: *Goriška srečanja* 1 (1966), št. 1.

¹⁷ Uredniški odbor so sestavljali: Cvetko Nanut (odgovorni urednik), Branko Marušič, Cvetko Vidmar, Jožko Martelanc, Marjan Tavčar, Tone Slapernik, Pavle Medvešček. *Goriška srečanja* 1 (1966), št. 1.

¹⁸ Zapis članov uredniškega odbora. V: *Goriška srečanja* 1 (1966), št. 1.

¹⁹ Mnenja o reviji *Goriška srečanja*, zbrana iz časopisov in revij (*Delo*, *Večer*, *Primorski dnevnik*, *Tovariš*, *Most*, *Kaplje*, *Iniziativa Isontina*), so objavljena na hrbtni strani revije. V: *Goriška sreča-
nja* 1 (1966), št. 4.

**KIP SVETEGA NIKOLAJA
(detajl)
KRSTENICA PRI KANALU**

Cas nastanka okoli leta 1360-70, material: les (višina 169 cm), stara polihrumacija. Tudi pri tem kipu, ki se sicer gibko pne v višino v srednjeveško povdarjeni S-črti, odloča voluminozni princip, ki prižema oblačilo k telesni gmoti. Gube so otrdele, saj so skoraj paličasto stroge in se ostro zalamljajo. V skrapenosti draperije, v vretenasti modelaciji in celo v oblikovanju obraza in kodrov las in brade odmeva pač tudi nekaj mediteranskega občutja. Kip svetega Nikolaja bo v sklopu »Jugoslovanska umetnost skozi stoletja« razstavljen 1971. leta v GRAND PALAIS v Parizu. (foto P. M.)

Detajl kipa svetega Nikolaja iz Krstenice pri Kanalu na naslovni strani revije Srečanja (Vir: Srečanja 5 (1970), št. 23/24)

zah, ki so se odvijale v Tupelčah na Krasu, v Idriji, Trstu in Novi Gorici, so uredniki in sodelavci ter drugi izobraženci z obeh strani meje predstavili in utemeljevali svoja stališča.²⁰

Goriška srečanja so kmalu preseгла goriške okvire in se s četrtem letnikom preimenovala v **Srečanja, revijo za družbena vprašanja**. Cvetko Nanut,²¹ odgovorni urednik revije *Srečanja*, je v dopisu Svetu za prosveto in kulturo Skupščine občine Nova Gorica predstavil sedemletno obdobje izhajanja revije in zapisal, da je revija odsev hitrega razvoja, ki je zajel Novo Gorico in ožjo Goriško po letu 1965: »In če je kultura zelo občutljiva za vse pretrese v družbeni biti, je gotovo publicistika za vse krize, nasprotja in polete najbolj senzibilna. *Srečanja*, revija za družbena vprašanja, so bila preveč vsesana v razvoj Nove Gorice, da ne bi vseh konfliktov, ki jih je le-ta doživljala, tudi sama ne občutila.«²²

Revija je širšo javnost seznanjala in oza-veščala o kulturnih, gospodarskih in družbeno-političnih pobudah na tem območju. Skušala je tudi graditi mostove z bližnjo italijansko kulturo, s posebnim poudarkom na težavah Slovencev v Italiji, da bi tako pomagali uresničevati zamisel o enotnem slovenskem kulturnem prostoru. Po oceni raznih recenzentov je revija *Srečanja* to nalogo uspešno opravljala ter s tem dokazovala svojo aktualnost in upravičenost. Njeni sestavki so pogosto doživljali velik odmev v širšem prostoru.

Ideološka usmeritev uredniške politike *Srečanj* je bila po mnenju Cvetka Nanuta »izrazito marksistično usmerjena in odprta za probleme samoupravljanja in za resnične socialistične odnose v proizvodnji in družbi sploh. Ob takšni konceptualni usmeritvi je uredniški odbor *Srečanj* skušal biti odprt tudi za disonančne poglede, ki se niso docela skladali z njegovo uredniško politiko, kar pa je spričo nekoliko stisnjenih razmer na tem območju bilo negativno ocenjeno v nekaterih novogoriških sredinah.«²³ /.../ Družbeno politični pred-

²⁰ Marušič: Spomin na neka primorska srečanja ob dvajsetletnici. V: *Primorska srečanja*, 12 (1988), št. 86, str. 490–492.

²¹ Cvetko Nanut, urednik, družbenopolitični delavec, rojen leta 1931. Bil je prvi glavni in odgovorni urednik revije *Goriška srečanja*. Pod njegovim urednikovanjem je izšlo 38 števil, z njimi si je revija pridobila ugledno mesto v slovenskem revijalnem tisku. *PSBL II*, str. 492.

²² SI_PANG/0407, t. e. 5, Dopis Cvetka Nanuta, odgovornega urednika revije Svetu za prosveto in kulturo Skupščine občine Nova Gorica.

²³ SI_PANG/0407, t. e. 5, Problemi, s katerimi so se soočili pri reviji *Srečanja* ob izidu knjige Borisa Pahorja *Odisej ob jamboru* in problematika v zvezi z legalnostjo uredniškega odbora revije *Srečanja*.

stavniki in drugi dejavniki v občini Nova Gorica in regiji so v začetku moralno in politično zelo podpirali revijo ter spremljali njen razvoj, kasneje pa so se od nje oddaljili. Za republiške predstavnike pa bi lahko nasprotno trdili. Revija doslej ni doživela neke objektivne trezne in celovite politične ocene. Slabost revije je bila v tem tudi to, da je neredno izhajala. Razlogov za to je več, med njimi ni zadnji ta, da je imela doma zelo slabo zaledje v piscih, publicistih, zato je uredniški odbor le s težavo zagotavljal v posameznih številkah ustrezno strukturo sestavkov.«²⁴

Primorska srečanja

Na začetku leta 1976 se je revija *Srečanja* znašla v krizi, prišlo je celo do daljšega premora v izhajanju. Konec leta 1975 je začel izhajati *Literarni list* z namenom, da bi postal povezovalna vez, ki bi se pozneje razvila v enotno primorsko revijo. *Literarni list* je izšel samo trikrat.²⁵

V drugi polovici sedemdesetih let je z združitvijo treh regijskih revij, *Obale*, *Goriških srečanj* in *Idrijskih razgledov*,²⁶ nastala revija *Primorska srečanja*, enotna primorska revija za družboslovje, gospodarstvo in kulturo. Ustanovitev *Primorskih srečanj* je med drugim vodila tudi misel, da je Primorska enoten kulturni prostor. O enotni reviji so razpravljali že na sestanku uredniškega odbora *Primorske revije* v Lipici, 13. oktobra 1976. Zbrani so se strinjali z nastankom enotne primorske revije in z literarno prilogo. Na pobudo idrijskega predstavnika so *Idrijski razgledi* še naprej ostali zbornik s svojevrstno vsebino.²⁷

Obalna konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva (SZDL) Koper, Občinska konferenca SZDL Nova Gorica in Občinska konferenca SZDL Idrija so sklenile družbeni dogovor o urejanju in izdajanju revije *Primorska srečanja*, imenovale člane izdajateljskega sveta, uredniškega odbora revije ter glavnega in odgovornega urednika. Obvezale so se tudi, da bodo na osnovi programa revije in letnega finančnega načrta ter skupaj s Kulturno skupnostjo Slovenije, ki bo praviloma zagotavljala najmanj polovico potrebnih finančnih sredstev, zagotovile sredstva za nemoteno izhajanje revije. Sedež revije je bil v Novi Gorici, Delpinova 39. Založba LIPA v Kopru je revijo založila.

Osnovni namen revije je bila obravnava družbeno-političnih, gospodarskih, kulturnih, literarnih ter drugih vprašanj celotne Primorske in njenih ljudi. Prinašala je literarne sestavke, posvečala pozornost težavam Slovencev v Italiji ter ustvarjala most med dvema narodoma in kulturama, predstavila delo pripadnikov italijanske narodnosti, negovala izročilo narodno osvobodilnega boja, povezovala publiciste in kulturne ustvarjalce Primorske in vzgajala mlade sodelavce. Prizadevala si je obravnavati problematiko na potrebni strokovni ravni, pri čemer je izhajala iz socialističnih, samoupravnih načel. Prizadevala si je prodreti v širši slovenski prostor in ga seznaniti z ustvarjenimi dosežki na Primorskem. Dejavnost revije je potekala na osnovi delovnega in finančnega programa.

Organa upravljanja revije sta bila izdajateljski svet in uredniški odbor.

²⁴ SI_PANG/ 0407, t. e. 5. Dopis Cvetka Nanuta Svetu za prosveto in kulturo Skupščine občine Nova Gorica.

²⁵ *Literarni list* je uredil Jurij Bavdaž, natisnila Tiskarna Mestni muzej Idrija. *Enciklopedija Slovenije*, str. 351.

²⁶ *Idrijski razgledi* so domoznanska revija, ki jo kot polletno publikacijo izdaja Mestni muzej Idrija. Je ena izmed najstarejših primorskih revij, ki še izhajajo. V začetnem obdobju so izhajali kot trimesečna revija (1956–1976), nato kot letni zbornik, od leta 1987 kot polletna revija. Vsebuje predvsem lokalno tematiko idrijsko-cerkljanskega območja, hkrati ostaja odprta v širši slovenski prostor. Publikacija objavlja strokovne prispevke, poročila, predstavitev, zapise, spomine in recenzije knjižnih izdaj, ki posegajo na področje zgodovine, etnologije, umetnostne zgodovine, sociologije, geografije, geologije in naravoslovja dLib.si - Idrijski razgledi.

²⁷ Dokumentacija o *Primorskih srečanjih* iz GM, t. e. 1.

Uredniški odbor je bil sestavljen iz 16 članov, osem z obale, šest iz Nove Gorice in dva iz Idrije; glavni urednik je bil Miro Kocjan iz Kopra, odgovorni urednik Zoltan Jan iz Nove Gorice.²⁸ Lektor revije Jože Hočevar²⁹ je bil iz Kopra, oblikovalec je bil iz Nove Gorice. Prva leta je revijo tehnično urejal in oblikoval Pavel Medvešček, nato Bojan Maraž, nato je vrsto let oblikovala revija Maja Licul.³⁰ Poleg oblikovanja je skrbela tudi za likovno opremo. Posamezni člani uredniškega odbora so pokrivali dogovorjena področja: gospodarsko, literarno-esejistično, zamejstvo, družboslovje, kulturo in novejšo zgodovino. Pomembno vlogo je imel tajnik, ki je povezoval delo članov izdajateljskega sveta in uredniškega odbora revije, pripravljajl gradivo za sestanke sveta revije in uredniškega odbora, vodil naročniško politiko in evidenco naročnikov, skrbel za ovrednotenje avtorskih prispevkov ob izidu številke revije in na temelju ocen, ki sta mu jih posredovala urednika v skladu z dogovorom o honoriranju. Tajnik je imel sedež v Novi Gorici.

Revija je imela okrogel žig z napisom: »PRIMORSKA SREČANJA UREDNIŠKI ODBOR«.³¹

Prva številka *Primorskih srečanj* je izšla kot dvojna številka in tako so nadoknadili zamudo, ki je nastala zaradi organizacijskih, finančnih, tiskarskih in drugih težav. Uredništvo nove revije je v uvodniku zapisalo, da si bo revija »prizadevala, v sodelovanju z bralci, zapolniti dosedanje praznine na revialnem področju, hkrati pa pospeševati napore, da bi se regija še bolj enovito in pestro razvijala v okviru in skupaj z drugimi kraji v socialistični samoupravni skupnosti«. Predstavitev revije je potekala 13. maja 1977 v Novi Gorici, v hotelu Argonavti.³²

Primorska srečanja so na začetku izhajala šestkrat na leto, nato so bila mesečnik in so izhajala desetkrat, dve številki sta bili dvojni. Zanimiv je tudi podatek o večanju števila avtorjev: leta 1984 je v enem letniku število avtorjev preseгло 100, 1987 se je povzpelo na 251, medtem ko se je po letu 1989 gibalo okoli 250.

Primorska srečanja so nadaljevala družboslovno usmeritev; dvakrat letno je izšla literarna priloga. Prispevki, objavljeni v reviji, so bili razdeljeni na članke, literarne prispevke, glose, zapiske in gradivo, recenzije knjig in revij ter odmeve na objavljene članke. Revija je bila grafično in vsebinsko zelo pregledna. V njej so bili predstavljeni številni primorski umetniki (Tone Kralj, Jože Srebrnič, Milko Bambič, Riko Debenjak ...), a tudi posebnosti, kot so risbe žigov na rimskih opekah, karikature časopisa *Čuk na pal'ci*, plesne kreacije Vuke Kumar ali fotografije Robidišča med včeraj in danes.

Iz poročila o izhajanju revije v letu 1983, ki ga je pripravil takratni glavni urednik *Primorskih srečanj* Marjan Tavčar, je bilo v poglavju »družboslovje« največ sestavkov s politično in idejno vsebino, sledili so sestavki o kulturi in umetnosti, družbeni dejavnosti gospodarstvu, zamejstvu in italijanski skupnosti v Jugoslaviji. V leposlovnem delu je prevladovala poezija. V poglavju »zapiski« je bilo največ politično idejnih sestavkov, gospodarskih, o družbenih dejavnostih, o kulturi in umetnosti, spominskih sestavkov o narodno osvobodilnem boju, zgodovinskih, bibliografije in portreti.

²⁸ V letih 1981–1985 je bil odgovorni urednik Anton Mikeln, glavni urednik Marjan Tavčar; 1985–1988: Alojz Ceglar (gl. ur.), 1985–1990 Marjan Tavčar (odg. ur.); 1988–1990 Tomaž Bizajl (gl. ur.), 1990–1993 Marjan Tavčar (gl. ur.) in Tomaž Bizajl (odg. ur.); 1993–1996 Slavko Gaberc (gl. ur.) in Andrej Malnič (odg. ur.); 1996–2004 Vida Gorjup-Posinkovič (gl. ur.) in Tatjana Gregorič (odg. ur.); 2005–2012 Borut Koloini (gl. ur.) in Jože Štucin (literarni ur.) *Primorska srečanja*: 1981–2012.

²⁹ Jože Hočevar, publicist in urednik, rojen 1934. *PSBL I*, str. 539–540.

³⁰ Pavel Medvešček, umetnostni zgodovinar, v letih 1966–1973 je oblikoval *Goriška srečanja* in od leta 1977 do leta 1981 *Primorska srečanja*; Bojan Maraž, oblikovalec, pisec, ustvarjalec, *Primorska srečanja* je oblikoval od leta 1982 do leta 1988, in nato Maja Licul, akademska slikarka in oblikovalka. Licul: *Srečanje oblik*, str. 46–50.

³¹ SI_PANG/ 0407, t. e. 33, Statut revije *Primorska srečanja*.

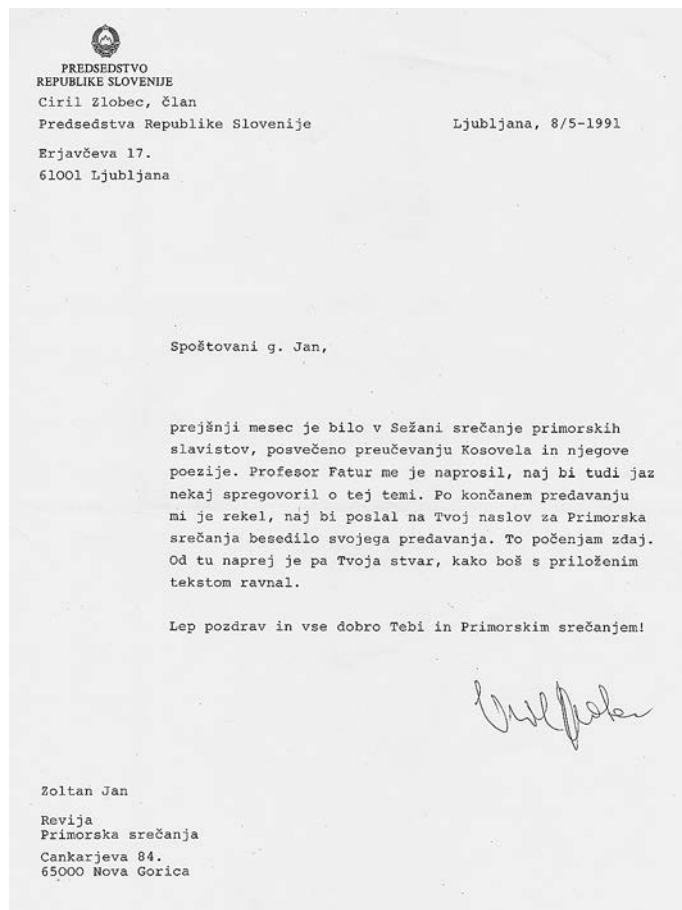
³² Dokumentacija o *Primorskih srečanjih* iz GM, t. e. 1, Zapis o pogovoru v Novi Gorici, prisotni Zoltan Jan, Bojan Bratina in Miro Kocjan, 4. 5. 1977.

Leta 1984 je k ustanoviteljstvu revije formalno pristopilo vseh deset občinskih konferenc SZDL Primorske. Finančna sredstva kulturnih skupnosti teh občin so poleg sredstev kulturne skupnosti Slovenije pomenila glavni vir financiranja revije.³³

Skoraj vsa leta je bilo financiranje revije ena izmed glavnih težav. Glavni urednik Marjan Tavčar³⁴ je leta 1990 v dopisu komiteju za družbene dejavnosti občin pozval k pomoči in podpori vseh primorskih občin, da prispevajo za ohranitev revije. »Revija z naklado okoli 2.000 izvodov in desetimi številkami letno je v tem času zbrala okoli sebe krog blizu tristo sodelavcev z obeh strani meje, ki so s svojimi strokovnimi prispevki obravnavali vprašanja z najrazličnejših področij primorskega in širšega nacionalnega življenja. Revija je bila zato dragocen vir ustvarjanja novih idej in spoznanj, krepitve zavesti o povezanosti vsega primorskega prostora ter negovanje tako zgodovinskega spomina kakor tudi kritičnega razmišljanja o aktualnih in jutrišnjih problemih našega bitja in žitja. Kulturni in splošni družbeni interes narekujejo, da revija Primorska srečanja izhaja še naprej in da je v tem svojem poslanstvu deležna še nadaljnje pomoči in podpore vseh primorskih občin in širše družbe. Z ukinitvijo občinskih in republiških Samoupravnih interesnih skupnosti za kulturo se dosedanje financiranje revije prenaša na pristojne občinske oziroma Republiške organe, ki naj s pomočjo predvidenih proračunskih sredstev zagotovijo nadaljevanje izhajanja revije. Iskreno upamo, da omenjene reorganizacije ne bodo preveč moteče ali celo pogubno delovale na gmotni položaj revije in s tem ogrozile njen nadaljnji obstoj.«³⁵

Kulturno društvo Primorska srečanja in revija Primorska srečanja, revija za družboslovje in kulturo

Novo spremembo je doživela revija konec osemdesetih let, ko se je otrsela pokroviteljstva in izdajateljstva Socialistične zveze delovnega

Pismo Cirila Zlobca, pesnika in člana Predsedstva Republike Slovenije Zoltanu Janu, tajniku Primorskih srečanj, Ljubljana, 8. 5. 1991 (Vir: SI_PANG/0407, Primorska srečanja, revija za družboslovje in kulturo, t. e. 15)

³³ SI_PANG/ 0407, t. e. 8, Program revije Primorska srečanja za leto 1986.

³⁴ Marjan Tavčar (1940–2021), sociolog, gospodarstvenik, publicist. Sodeloval je v uredništvu *Srečanj*, bil ustanovitelj in prvi predsednik Društva sociologov in politologov severnoprimske občin ter glavni in odgovorni urednik *Primorskih srečanj. Osebnosti*, str. 1168.

³⁵ SI_PANG/0407, t. e. 13, Dopis glavnega urednika revije Primorska srečanja komiteju za družbene dejavnosti občin, 1990.

ljudstva ter prešla pod okrilje **Društva sociologov in politologov severnoprimorskih občin**.

Politične in družbene spremembe konec devetdesetih let so privedle do številnih sprememb, tudi na področju zakonodaje. Državni zbor je 25. marca 1994 sprejel Zakon o javnih glasilih,³⁶ na podlagi katerega so morala *Primorska srečanja*, tako kot vsa druga glasila v Sloveniji, preoblikovati svoj status in se tudi drugače prilagoditi določbam zakona. Člani društva so na občnem zboru svoje stanovsko društvo razširili v kulturno in ga preimenovali **Kulturno društvo Primorska srečanja**. S tem so ohranili pravno formalno kontinuiteto revije, saj se njen izdajatelj ni menjal, temveč le preimenoval, medtem ko se je društvo odprlo veliko širšemu krogu potencialnih članov in simpatizerjev. Sprejeli so tudi nov statut in Alenko Saksida³⁷ iz Nove Gorice izvolili za novo predsednico društva. Proces preoblikovanja društva se je zaključil na začetku naslednjega leta z izvolitvijo društvenih organov, izvršnega in nadzornega odbora ter častnega razsodišča. Nov izvršni odbor je imenoval Vido Gorjup-Posinković za odgovorno urednico, tehnično urejanje je prevzela Tatjana Gregorič, literarni del revije je ostal v rokah Vide Mokrin-Pauer.

Sledili sta prenova revije in posodobitev njene zunanje podobe. S promocijskimi akcijami in z javnimi predstavitvami tematskih števil so poskušali širiti krog bralcev, a obenem izkoristiti vse možnosti, ki so jih ponujali javni razpisi za nevladne organizacije, za čezmejno sodelovanje, evropski programi za medregijsko povezovanje in podobno. Poskrbeli so tudi za lažje in sodobnejše komuniciranje z zunanjim svetom, kar sta takrat predstavljala nov elektronski naslov in telefonska številka z uradnimi urami tajništva društva.

Odgovorna urednica Vida Gorjup-Posinković je sredi leta 2000 o *Primorskih srečanjih* napisala: »Mesečnik *Primorska srečanja* je edina regionalna revija, ki že skoraj tri desetletja odseva in dokumentira življenje v primorski regiji. Na okoli tisoč straneh revije se vsako leto predstavi preko tristo avtorjev, povečini primorskih, veliko pa je tudi uveljavljenih imen v nacionalnem merilu. /.../ *Primorska srečanja* delujejo neprofesionalno, uredništvo sestavljajo ljudje, ki vidijo v reviji neprecenljive možnosti utrjevanja regije znotraj nje same, predvsem pa za njeno uveljavljanje v nacionalnem prostoru.«³⁸

Primorska srečanja so se pri izhajanju srečevala s številnimi težavami: s finančnimi, formalno-pravnimi in z operativnimi. Vse to se je stopnjevalo in zlasti po odhodu dolgoletnega tajnika revije Zoltana Jana privedlo do tega, da je uredništvo revije leta 2003 ustavilo izhajanje te.

Revija je z novim vodstvom v letu 2005 še enkrat zaživela, a ne za dolgo.

Jože Štucin, literarni urednik v zadnjem obdobju revije, je 21. aprila 2009 na okrogli mizi v Ljubljani, z naslovom *Literarne revije v gosteh v živo*, ob trideseti obletnici revije *Mentor*, predstavil *Primorska srečanja*: »*Primorska srečanja* se dogajajo na občutljivem robu točno tam, kjer se stapljata dve kulturi, romanska (italijanska) in slovanska (slovenska). So revija, ki hrepeni po sožitju vseh dejavnikov tega prostora, predvsem pa želi vzpostaviti ustvarjalne stike in povezave na področju kulture, esejistike in literature. Nismo vedno uspešni. Nekateri zamere iz preteklosti nam pogosto ponagajajo in meja, ki sicer formalno nima več veljave, se še vedno opleta po naših možganskih vijugah. Prijatelji zamejci, naši ljudje, se raje povezujejo mimo nas, z Ljubljano. To velja tako za Trst, Gorico kot tudi Benečijo, občasno pa se vendarle srečamo na skupnem »terenu« in skušamo utrjevati vezi. Spodbujamo tudi mlade pisce, predvsem literarne začetnike, ki še iščejo pot do

³⁶ Zakon o javnih glasilih. V: *Uradni list RS*, št. 18/1994.

³⁷ Alenka Saksida, profesorica francoščine in nemščine, kulturna delavka, rojena 1942. *PSBL III*, str. 269.

³⁸ SI_PANG/ 0407, t. e. 27, Vida Gorjup-Posinković: *Primorska srečanja – revija za družboslovje in kulturo*, 25. 5. 2000.

prvih objav. V tem pogledu smo popolnoma odprti in vztrajno presegamo geografske koordinate našega imena.«³⁹

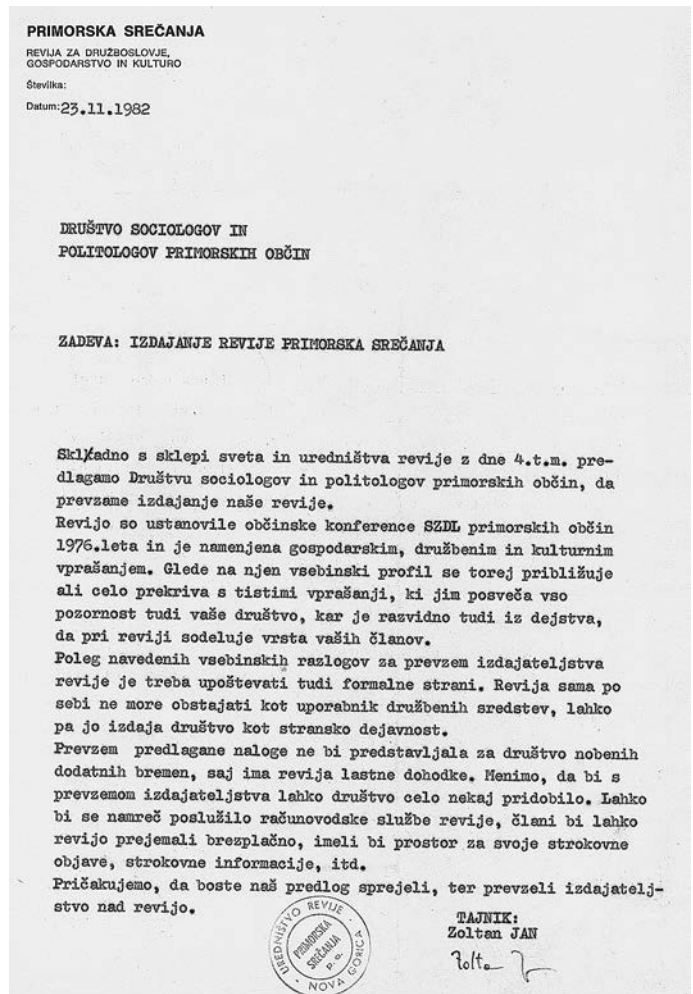
Osnovni podatki o reviji: *Primorska srečanja: revija za družboslovje in kulturo*: Leto: 1977–2009; Številčenje: Letnik 1, št. 1 (1977), letnik 22, št. 328/329 (2009); Založništvo in izdelava: Nova Gorica; Koper; Idrija: Društvo sociologov in politologov severnoprimorskih občin, 1977–2012; Opombe: Zadnja številka za leto 2009 je izšla leta 2012.⁴⁰

Zaključek

Ohranjeno arhivsko gradivo *Primorskih srečanj* in njenih predhodnikov (*Goriška srečanja*, *Srečanja*) nam ponuja vpogled v življenje revije od njenih začetkov do rasti, vzponov in padcev.

Primorska srečanja imajo med primorskimi revijami za družboslovje in kulturo najdaljši staž. S *Primorskimi srečanja* smo se Primorci poistovetili, bila so naša. Sicer res niso zmogla ostre naboja nekaterih publikacij iz tistega časa pred osamosvojitvijo Slovenije, ki so bila zaradi tega tudi prepovedana in ukinjena, vendar jim od vsega začetka ni mogoče zatajiti ali ne priznati iskrene želje iskanja dobrega, najboljšega, v smeri kulturnega in obče družbenega. In pri tem s prav najizrazitejšo ambicijo res biti »srečanja«. Srečanja na tem vedno prepisnem slovenskem prostoru na obeh straneh ob zahodni meji, srečanja na njivi kulture, poskusi srečanj na vseh področjih družbenega življenja zavedne primorske skupnosti.

Zdravnik in publicist dr. Anton Prijatelj je na vprašanje, kaj meni o reviji *Primorska srečanja*, dejal: »Ne pozabimo starega latinskega reka: *Verba volant, scripta manent*. Besede se izgubljajo, zapisane pa ostanejo. Morda bo kdo čez desetletja bral in črpal potrebne podatke prav iz *Primorskih srečanj*.«

Predlog sveta in uredništva revije Primorska srečanja, da Društvo sociologov in politologov primorskih občin prevzame izdajanje revije, 23. 11. 1982

(Vir: SI_PANG/0407, Primorska srečanja, revija za družboslovje in kulturo, t. e. 35)

³⁹ Okrogla miza: Literarne revije v gosteh v živo. Javni sklad RS za kulturne dejavnosti (jskd.si).

⁴⁰ Vzajemna bibliografsko-kataložna baza podatkov CO-BIB.SI.

VIRI IN LITERATURA

ARHIVSKI VIRI

Pokrajinski arhiv Koper

- SI_PAK/0863, Kocjan Miro (1944), 1945–2007, 1,8 tm, 18 t. e., 16 knjig.

Pokrajinski arhiv v Novi Gorici

- SI_PANG/0407, Primorska srečanja, revija za družboslovje in kulturo, 1966–2004, 3,2 tm, 32 t. e.

Goriški muzej

- Goriški muzej, dokumentacija o *Primorskih srečanjih*, 0,3 tm, 3 t. e.

LITERATURA

Goriška srečanja 1 (1966), št. 1.

Marušič, Branko: Spomin na neka primorska srečanja ob dvajsetletnici. V: *Primorska srečanja* 12 (1988), št. 86, str. 490–492.

Licul, Maja: Srečanje oblik. Pogovor z oblikovalcema revij *Goriška srečanja*, *Srečanja in Primorska srečanja* s Pavlom Medveščkom in Bojanom Maražem. V: *Primorska srečanja* 26 (2002), št. 249, str. 46–50.

Osebnosti: Veliki slovenski biografski leksikon od A do L. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2008.

Naših 50 let: jubilejna publikacija ob petdesetletnici ustanovitve Pokrajinskega arhiva v Novi Gorici. Nova Gorica: Pokrajinski arhiv v Novi Gorici, 2022.

Primorska srečanja. V: *Enciklopedija Slovenije*, 9. zvezek, Ljubljana: Založba Mladinska knjiga, 1994, str. 351.

Primorski slovenski biografski leksikon I–IV. Gorica: Goriška Mohorjeva družba, 1974–1994.

ZAKONODAJA

Zakon o javnih glasilih. V: *Uradni list RS*, št. 18/1994.

INTERNETNI VIRI

Silvo Fatur in objavila Laura Chersicola. GORJUP POSINKOVIĆ, Vida. (1953). *Obrazi slovenskih pokrajin*. Mestna knjižnica Kranj, 2020: <https://www.obrazislovenskihpokrajin.si/oseba/gorjup-posinkovic-vida/> (dostop: 1. 6. 2023).

Borut Koloini: Kontakt - Goriški muzej (goriskimuzej.si): <https://goriskimuzej.si/o-nas/kontakt> (dostop: 5. 6. 2023).

Kaplje: revija za kulturo in občja vprašanja: <https://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:spr-RTRP6DH4> (dostop: 2. 6. 2023).

Idrijski razgledi: <https://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:spr-U0QOJL46> (dostop: 2. 6. 2023).

Periodika Archives - Mestni muzej Idrija (muzej-idrija-cerkno.si): <https://www.muzej-idrija-cerkno.si/zalozniska-dejavnost/periodika/> (dostop: 4. 6. 2023).

Vzajemna bibliografsko-kataložna baza podatkov COBIB.SI: (dostop: 4. 6. 2023).

Javni sklad RS za kulturne dejavnosti: https://www.jskd.si/literatura/okrogla_miza/revije_v_gosteh_02_09.htm (dostop: 4. 6. 2023).

SUMMARY

A MOSAIC OF LIFE OF THE MAGAZINE PRIMORSKA SREČANJA:
FROM THE MAGAZINE GORIŠKA SREČANJA TO THE CULTURAL SOCIETY
PRIMORSKA SREČANJA AND THE MAGAZINE PRIMORSKA SREČANJA

The Regional Archives in Nova Gorica has among the fonds in the fields of science and culture, recreation, and information the fonds Primorska srečanja, a magazine for social sciences and culture, which contains the materials of the secretariat and editorial office of the magazine *Primorska srečanja* and its predecessors: *Goriška srečanja* (1966), *Srečanja* (1969), and *Primorska srečanja* (1977). The article presents the fond's history and its professional management, while with the help of preserved documents, the path of the magazine from its beginnings to its arrival under the auspices of the Cultural Society Primorska srečanja is shown.

The magazine Primorska srečanja was founded in 1977 with the merger of magazines *Obala*, *Goriška srečanja* and *Idrijski razgledi*. The founders were the Conferences of the Socialist Union of Working People in Koper, Nova Gorica and Idrija, and it was published with the support of the Ministry of Culture and municipalities from the Primorska region. The issuer and publisher were at first Založba Lipa in Koper, then the Society of Sociologists and Political Scientists of the Northern Primorska Municipalities, and finally the Cultural Society Primorska srečanja. For more than three decades, the *Primorska srečanja* documented life in the Primorska region. In the published contributions, they discussed all areas of social events, from economic, political, and social to school, cultural, youth, and alternative events in the entire area of Primorska, but also outside it and abroad. Many authors presented themselves in the magazine, mainly from Primorska, though among them were also well-established names on a national level, experts, publicists, and researchers. The magazine was co-created by many colleagues, cultural figures, literati, and a wide variety of experts who, as the editors Vida Gorjup-Posinković and Tatjana Gregorič wrote in the introduction to the 177th issue of the Primorska srečanja, »understood that Primorska needs its reflection also in the written word, and because they grasped the importance that even a faint thread of connection between all its parts has for Primorska, from Koper and Gorizia and Idrija to Trieste and Venice«.